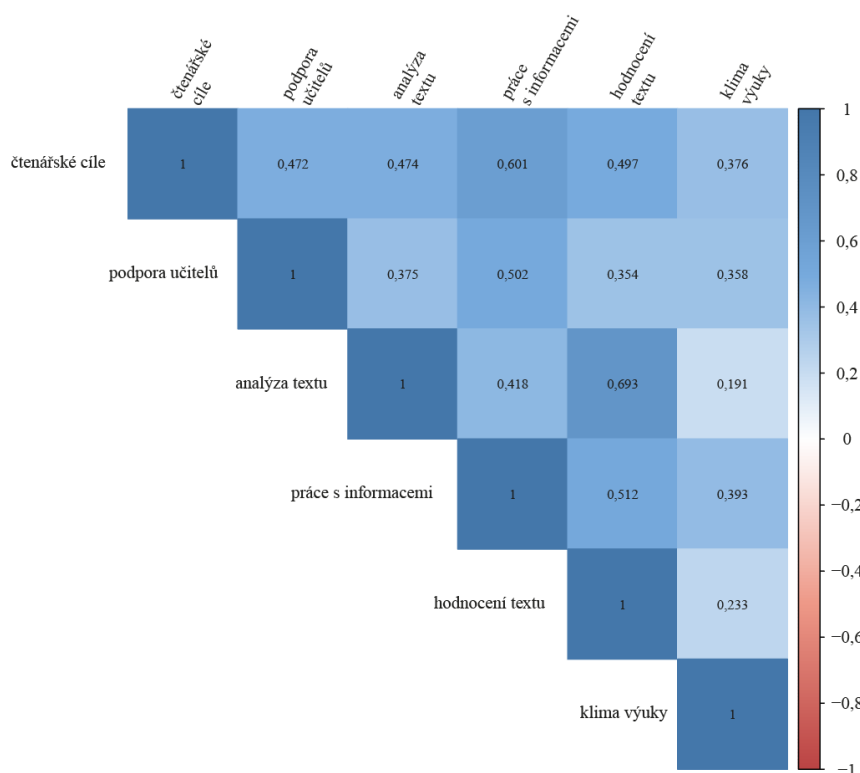

GRAF 7 | Vztahy mezi dílčími faktory průběhu vyučovací hodiny (hodnota korelace faktorů)²⁰

Graf č. 7 ukazuje existenci pozitivních, i když různě silných korelací mezi úrovněmi pěti hodnocených „čtenářských faktorů“ a také k úrovni kvality klimatu výuky navštívených hodin. Obecně tedy platí, že vyšší kvalitativní úroveň „čtenářských faktorů“ má tendenci vyskytovat se v hodinách současně, což posiluje rozdíly vyučovacích hodin vzhledem k jejich potenciálnímu přínosu pro rozvoj čtenářské gramotnosti žáků. Rámeček č. 5 dobře ilustruje podstatu uvedeného sdělení, a to jak v příznivém, tak nepříznivém smyslu.

RÁMEČEK 5 | Společný výskyt čtenářských faktorů ve výuce učitele střední školy (případová studie střední školy navštívené během tematické inspekční činnosti)

V navštívené hodině výuky českého jazyka a literatury na střední škole byli žáci aktivní, pracovali se zájmem a proces učení podporoval rozvoj jejich čtenářských dovedností. Vyučovací hodina přitom byla kvalitně připravena. Na jejím začátku vyučující formuloval vzdělávací cíl a žáky s ním seznámil. Přesvědčil se, jestli mu porozuměli. Každý žák měl k dispozici kopii části textu včetně stanovených úkolů, podle nichž měli pracovat. Obsah, forma i jazyk textu byly náročné. Pracovní list měl podobnou strukturu, jakou má didaktický test při maturitní zkoušce. Pod vedením učitele žáci individuálně vyhledávali klíčové informace, vyvozovali z nich závěry, snažili se porozumět tomu, co autor v textu sděluje. Vybrané části uměli mezipředmětově propojit. V případě nejasností kladli otázky, na které měli možnost odpovědět, vysvětlit je nebo k nim zaujmout stanovisko jejich spolužáci. V případě potřeby problém objasnil učitel. Žáci se zabývali také strukturou textu a použitými jazykovými prostředky, vyjadřovali vlastní pocity, které v nich text vzbuzoval, a hodnotili obsah a formu textu podle svých zkušeností a svého pohledu. V závěru hodiny měli žáci prostor pro zpětnovazební zhodnocení práce.

V následujícím rozhovoru s učitelem se ovšem ukázala doplňující zjištění charakterizující zřejmě převažující styl jeho výuky, kdy učitel představil své tradiční literární přípravy. Rychlé prohlédnutí umožnilo přečíst vyčerpávající encyklopedické informace z oblasti literatury, přičemž učitel doplnil: „Toto musím žáky naučit k maturitě a k přijímacím zkouškám na vysokou školu. Budu-li realizovat hodiny jako dnes, nestihnou všechno učivo probrat.“ Z průběhu navštívené hodiny bylo zřejmé, že učitel umí realizovat kvalitní a zajímavou hodinu. V rozhovoru však ukázal, že se gymnaziální vzdělávání žáků stále potýká s encyklopedickým výkladem učiva a jeho zkoušením, kdy důležitou roli hraje potřeba přípravy na maturitní zkoušku.

²⁰ Pro vytvoření korelační matice viz WEI, T., SIMKO, V. (2017). R package „corrplot“: visualization of correlation matrix. Dostupné na: <cran.r-project.org>.